

PAVOL JANÍK

Hodnoty pod povrchom filmovej zábavy

Keď sa nedávno spustila mediálna kampaň proti Alainovi Delonovi, ktorému zrazu vyčítajú údajný rasizmus, urážlivý postoj k homosexuálom a povýšenecký či dokonca násilný vzťah k ženám, tak sme si s manželkou s odstupom času opäť pozreli niektoré jeho diela z našej domácej filmotéky, čím sa nevdok potvrdila zásada šou biznisu – nech sa o nás hovorí, aj keby to malo byť v dobrom.

Napríklad v dvoch nadväzujúcich snímkach Borsalino (1970) a Borsalino & Co. (1974) sa v podstate konštatuje, že podnikanie je úzko spojené s gangsterskými metódami a okolo kľúčových biznismenov sa krúti celý kolotoč verejných autorít – svetských i cirkevných. V druhom filme do hry navyše vstupuje medzinárodný rozmer v súvislosti s nástupom a vzostupom talianskeho fašizmu a najmä nemeckého nacizmu. Samozrejmosťou je spätosť patologických totalitných ideológií s používaním policajnej sily na ochranu kapitálu pred revoltujúcimi robotníkmi.

V artefakte Smrť darebáka (1977) ide o výrazne vyššie umelecké a spoločenské ambície. Dielo explicitne signalizuje, že skôr ako Marx začal zjednocovať proletárov všetkých krajín, sa zjednotil medzinárodný kapitál, ktorý sa už dávno nezmesť do hraníc ani takých tradičných veľmocí, ako je Francúzsko. Dôsledne utajované finančné zoskupenia operujú v celoeurópskych i globálnych dimenziách na báze spolkov podobných slobodomurárskym lóžam, na princípe vzájomnej pomoci členov, na systéme služieb a protislužieb. Podnikateľské štruktúry vlastní a ovládajú médiá, platia volebné kampane, riadia politikov od poslancov po najvyšších ústavných činiteľov. Na špinavú prácu –

kompromitáciu i vraždy – využívajú nielen zločincov, ale aj oficiálny mocenský aparát na všetkých úrovniach.

To sú – úprimne povedané – trochu zrozumiteľnejšie a pochopiteľnejšie dôvody, prečo určité kruhy začali vynakladať úsilie na dehonestáciu a diskreditáciu legendárneho herca a producenta kinematografických diel nadčasovej hodnoty. Pravdaže, nič z vyššie uvedených skutočností sa aktuálne ani omylom nespomína. Inštrumenty a argumenty kritiky sa nesú na dnes módnym vlnách. Podľa oponentov si Delonova tvorba nezaslúži uznanie, pretože predstaviteľ mnohých nezabudnuteľných filmových úloh nesúhlasí s možnosťou adopcie detí homosexuálnymi párami a s prílevom migrantov. Dokonca ho obviňujú z násilia na ženách.

Skrátka – už sme v Európe skoro ako na Slovensku a naopak. V každom prípade si nepochybne s manželkou so záujmom pozrieme aj množstvo ďalších snímok Alaina Delona, ktoré evidentne nie sú iba prvoplánovými kriminálkami, akými sa nám mohli javiť v minulosti, keď sme nemali osobnú skúsenosť s kapitalizmom. Audiovizuálne diela s visačkou kvality Alain Delon sú nesporne hlbšími psychologickými štúdiami a sociologickými analýzami s ostrými hranami príkreho odmietania negatívnych spoločenských javov a s neprehliadnuteľnými prvkami sugestívneho varovania pred vážnymi rizikami ďalšieho civilizačného vývoja.

http://pavoljanik.sk/periodika_2.html